Міністерство охорони здоров'я України
Національний медичний університет
імені О. О. Богомольця

Ministry of Health of Ukraine
Bogomolets National Medical University

USMYJ

НАУКОВО-ПРАКТИЧНЕ ВИДАННЯ

УКРАЇНСЬКИЙ НАУКОВО-МЕДИЧНИЙ МОЛОДІЖНИЙ ЖУРНАЛ

THEORETICAL AND PRACTICAL EDITION

UKRAINIAN SCIENTIFIC MEDICAL YOUTH JOURNAL

№3 (164) 2026

© 2026 by the authors; licensee USMYJ, Kyiv, Ukraine.
This article is an open access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution License (http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/).

Науково-практичне видання

УКРАЇНСЬКИЙ НАУКОВО-МЕДИЧНИЙ МОЛОДІЖНИЙ ЖУРНАЛ

Засновник і видавець:
Національний медичний університет імені О.О.Богомольця (ROR ID: 03edafd86)

Орган управління:
Міністерство охорони здоров'я України

Індексація:
Google Scholar, Index Copernicus, WorldCat (OCLC)

Періодичність: 4 рази на рік
Реєстраційне свідоцтво: КВ № 17028-5798ПР

Статус видання:
включено до переліку фахових видань України (наказ МОН України від 11.06.2026 № 928)

Наукові напрями публікацій (спеціальності):

- І1 — Стоматологія
- І2 — Медицина
- І3 — Педіатрія
- І4 — Медична психологія
- І6 — Технології медичної діагностики та лікування за спеціалізаціями
- І7 — Терапія та реабілітація за спеціалізаціями
- І9 — Громадське здоров'я

Рекомендовано до друку:

Вченою радою НМУ імені О.О. Богомольця (протокол №5 від 28.05.2026 р.)

Редакція Українського науково-медичного молодіжного журналу, науковий відділ НМУ, бульвар Тараса Шевченка, 13, м. Київ, 01601, Україна

Вебсайт журналу: www.mmj.nmuofficial.com
E-mail: usmyj@nmu.ua
Вебсайт установи: www.nmuofficial.com

Друк:
ТОВ «505», м. Житомир, вул. М. Бердичівська, 17а
Тел.: +38 (063) 101-22-33,
E-mail: polygraphyinzt@gmail.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
ДК № 5609 від 21.09.2017 р.

Вихідні дані:
Підписано до друку: 31.03.2026 р.
Формат: 60×84/8. Друк: офсетний. Папір: офсетний
Тираж: 50 прим. Замовлення: № Ж-2025/17.06

ISSN 2786-6661 (Print)
eISSN 2786-667X (Online)
UDC: 378.6:61:001.891](477.411)(050)

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Головний редактор:
Сергій Земсков

Заступник головного редактора:
Павло Чернишов

Голова редакційної колегії:
Юрій Кучин

Відповідальний секретар:
Анастасія Гринзовська

Члени редакційної колегії:

Анатолій Гринзовський, Андрій Копчак, Євгенія Бурлака, Ірина Журавель, Назарій Кобиляк, Олег Міщенко, Antonios Billis (Greece), Andreas Neff (Marburg, Germany), Oksana Goroshchuk (Poland), Tomasz Bochenek (Poland), Ulrich Friedrich Wellner (Lubeck, Germany)

Правові положення:

Усі права на опубліковані матеріали належать редакції.

Відповідальність за достовірність поданих фактів несуть автори.

Передрук матеріалів можливий лише за згоди редакції з обов'язковим посиланням на джерело.

До друку приймаються наукові матеріали, що відповідають вимогам видання.

Scientific and Practical Edition
UKRAINIAN SCIENTIFIC MEDICAL YOUTH JOURNAL

Founder and Publisher:
Bogomolets National Medical University
(ROR ID: https://ror.org/03edafd86)

Governing Body: Ministry of Health of Ukraine

Journal's indexing:
Google Scholar, Index Copernicus, WorldCat (OCLC)

Publication frequency: 4 issues per year
Registration Certificate: КВ № 17028-5798ПР

Journal status:
Included in the list of professional scientific publications of Ukraine (Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine dated 11.06.2026 № 928)

Scientific fields (specialties):

I1 — Dentistry
I2 — Medicine
I3 — Pediatrics
I4 — Medical Psychology
I6 — Medical Diagnostic and Treatment Technologies (by Specialisation)
I7 — Therapy and Rehabilitation (by Specialisation)
I9 — Public Health

Recommended for publication:
Academic Council of Bogomolets National Medical University (Protocol №5, 28.05.2026)

Editorial office: Ukrainian Scientific Medical Youth Journal, Research Department Bogomolets National Medical University
13 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, 01601, Ukraine

Journal website: www.mmj.nmuofficial.com
E-mail: usmyj@nmu.ua
University website: www.nmuofficial.com

Printed by:
LLC "505", 17a M. Berdychivska St., Zhytomyr, Ukraine
Tel.: +38 (063) 101-22-33
E-mail: polygraphyinzt@gmail.ua
Certificate of publishing entity:
ДК № 5609 dated 21.09.2017

Publication details:
Signed for print: 31.03.2026
Format: 60×84/8, Printing: offset, Paper: offset
Circulation: 50 copies. Order No.: Ж-2025/17.06

ISSN 2786-6661 (Print)
eISSN 2786-667X (Online)
UDC: 378.6:61:001.891](477.411)(050)

EXECUTIVE BOARD

Chairman Of The Editorial Board:
Iurii Kuchyn

Editor in Chief:
Sergii Zemskov

Deputy Editor-in-Chief:
Pavel Chernyshov

Executive Secretary:
Anastasiia Hrynzovska

Members of the Editorial Board:

Anatolii Hrynzovskyi, Antonios Billis (Greece), Andreas Neff (Marburg, Germany), Andrey Kopchak, Ievgeniia Burlaka, Iryna Zhuravel, Nazariy Kobyliak, Oleg Mishchenko, Oksana Goroshchuk (Poland), Tomasz Bochenek (Poland), Ulrich Friedrich Wellner (Lubeck, Germany), Zhanna Polova.

Legal notice:

All rights to the published materials are reserved by the editorial board.

Authors are responsible for the accuracy of the data presented in their articles.

Reproduction of materials is permitted only with the consent of the editorial board and with proper citation.

Submitted manuscripts must comply with the journal's publication requirements.

 ISSN 2786-6661

ІНФЕКЦІЙНИЙ КОНТРОЛЬ ЯК ЗАПОРУКА БЕЗПЕЧНОГО ЛІКУВАННЯ ПАЦІЄНТІВ

Завгородня Л.В.

Харківський національний медичний університет МОЗ України,
м. Харків, Україна

Вступ. Забезпечення безпечного лікування пацієнтів є одним із пріоритетних завдань сучасної системи охорони здоров'я. Попри значний розвиток медичних технологій, проблема інфекцій, пов'язаних із наданням медичної допомоги (ІПНМД), залишається актуальною в усьому світі. Від 5 до 15 % госпіталізованих пацієнтів набувають ІПНМД, що може вразити від 9 до 37 % тих, хто потрапив до відділень інтенсивної терапії (європейські показники поширеності ІПНМД у лікарняних закладах загального профілю коливаються від 4,6 до 9,3 %) (Галіяш Н. Б., 2021).

В Україні в мирний час щорічно реєструвались до 5 тисяч випадків ІПНМД, але за період листопада-грудня 2022 року рівень інфікування через ІПНМД склав 14% що майже у 2,5 рази перевищувало середньоєвропейський показнику -5,5%. В Україні ІПНМД складає 40% через низьку ефективність медико-технічного оснащення закладів охорони здоров'я та воєнний стан в країні (Гаркавий С. І., Хоменко І. М, Івахно О. П., 2024).

«Традиційний пейзаж» мікроорганізмів – збудників найбільш поширених гнійно-запальних захворювань сьогодні набув принципово іншого вигляду, значно урізноманітнився за рахунок умовно-патогенних або навіть сапрофітних видів мікробів (Петрусевич Т.В., Зубленко О.В., 2022).

Однією з найбільших проблем у світовому масштабі є збільшення числа бактерій, які стали нечутливими до існуючих антибіотиків. Як результат це веде до втрати ефективності стандартних методів лікування, збільшує ризик важких і невиліковних інфекцій і вимагає нових підходів у розробці антибіотиків та використанні існуючих препаратів

Мета. Проаналізувати основні положення та принципи профілактики інфекцій пов'язаних із наданням медичної допомоги (ІПНМД) та інфекційного контролю в закладах охорони здоров'я як необхідних передумов забезпечення безпечного лікування пацієнтів.

Матеріали і методи. Дослідження виконано у форматі аналітичного огляду основних законодавчих документів МОЗ України, а також доступних наукових публікацій з використанням можливостей наукових баз MEDLINE, Scopus, ResearchGate, PubMed and Google Scholar, присвячених проблемам інфекційного контролю як необхідної ланки лікувального процесу.

Огляд. Сучасне визначення ІПНМД – це інфекції, що виникають під час отримання медичної допомоги, розвиваються в лікарні чи іншому медичному закладі та вперше проявляються через 48 годин або пізніше після госпіталізації або протягом 30 днів після отримання медичної допомоги (Haque, M. at al., 2018). При цьому, запровадження стандартизованих підходів до їх профілактики та інфекційного контролю в закладах охорони здоров'я, мають на меті підвищення якості надання медичних послуг і здійснення безпечного догляду за пацієнтами. Інфекційний контроль (ІК) - це система організаційних, профілактичних та протиепідемічних заходів, спрямованих на запобігання виникненню та поширенню інфекцій у закладах охорони здоров'я.

Наказ МОЗ України «Про організацію профілактики інфекцій та інфекційного контролю в закладах охорони здоров'я та установах/закладах надання соціальних послуг/соціального захисту населення» від 3 серпня 2021 р. № 1614 визначає напрямки розбудови системи епідеміологічного нагляду за ІПНМД, що відповідає найкращому світовому досвіду. При цьому, програма ІК містить наступні етапні заходи, а саме: керівництво з ІК; тренінги та освіта з ІК; епіднагляд за ІПНМД; мультимодальні стратегії для імплементації ІК; моніторинг, аудит та зворотній зв'язок; персонал, зайнятість ліжок; умови, матеріали, обладнання для ІК (інфраструктура).

Наказом МОЗ України «Про затвердження заходів та засобів щодо попередження інфікування при проведенні догляду за пацієнтами» № 1777 від 03.08.2020 затверджені заходи щодо недопущення ІПНМД, які поділяються на дві групи: заходи профілактики зараження інфекційними хворобами, незалежно від наявності чи відсутності у пацієнта інфекційної патології, а також заходи залежно від шляхів інфікування (контактним, крапельним, повітряним).

Одним із найважливіших компонентів інфекційного контролю є гігієна рук медичних працівників, які найчастіше стають фактором передачі збудників інфекцій. Встановлено, що рівень комплаєнсу

 Creative Commons «Attribution» 4.0

щодо гігієни рук варіює в широких межах (30–60 %) і залежить від організаційних та поведінкових чинників. Зазначається, що ефективне впровадження стандартів гігієни рук потребує системного підходу, що поєднує організаційні, освітні та поведінкові інтервенції (Карнас, Н. М. та ін., 2026).

Згідно з Наказом МОЗ України № 552 від 11.08.2014 «Про затвердження Державних санітарних норм та правил «Дезінфекція, передстерилізаційне очищення та стерилізація медичних виробів в закладах охорони здоров'я», не менш важливим є дотримання принципів асептики та антисептики під час виконання медичних маніпуляцій. Використання стерильних інструментів, одноразових виробів медичного призначення, правильна обробка операційного поля та своєчасна дезінфекція поверхонь сприяють запобіганню інфікуванню пацієнтів.

Ще однією з найсерйозніших загроз громадському здоров'ю є нераціональне призначення антибіотиків, що сприяє формуванню антибіотикорезистентності мікроорганізмів. Резистентність до антимікробних препаратів є однією з глобальних проблем охорони здоров'я 21 століття (Coque, T. M. at al, 2023).

Медичний персонал стикається з численними викликами у сфері профілактики ІПНМД, включаючи недостатню освіченість, відсутність мотивації та неправильне використання протимікробних засобів (Блоховита, О. В., 2023). Тому, важливу роль у забезпеченні ефективності заходів інфекційного контролю відіграє безперервне навчання медичного персоналу.

Висновки. Інфекційний контроль слід вважити необхідним заходом щодо забезпечення безпечного лікування пацієнтів, невід'ємною складовою системи забезпечення якості та безпеки медичної допомоги. Ефективний інфекційний контроль сприяє покращенню результатів лікування, збереженню здоров'я пацієнтів і медичного персоналу та підвищенню довіри суспільства до системи охорони здоров'я.

Ключові слова: інфекційний контроль, безпека пацієнтів, профілактика інфекцій.

ДИНАМІКА КОНТРОЛЬНИХ ТА ПОПЕРЕДЖУВАЛЬНИХ ФУНКЦІЙ ФАХІВЦІВ ГІГІЄНІСТІВ З КОМУНАЛЬНОЇ ГІГІЄНИ САНЕПІДУСТАНОВ ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСТІ ЗА ОСТАННІ ДВАДЦЯТЬ РОКІВ

Зайцев В.В.

Кафедра соціальної медицини, громадського здоров'я та управління охороною здоров'я
завідувачка кафедри – д.мед.н., професор Крячкова Л.В.
Дніпровський державний медичний університет, м. Дніпро, Україна

Вступ. Безпека населення, серед інших чинників, передбачає дотримання санітарного та епідемічного благополуччя на території мешкання, тобто виконання усіма (органами центральної та місцевої влади, об'єктами господарювання, громадянами тощо) діючих вимог санітарного законодавства, зокрема санітарних норм та правил. Виконання цих вимог не можливе без відповідного контролю та попередження порушень. З 2019 року, під час коронавірусної пандемії та великомасштабної агресії росії проти України (2022) встановлений мораторій на проведення контрольних функцій з боку фахівців держсанепідслужби.

Мета. Проаналізувати динаміку деяких напрямків контрольної та попереджувальної функції фахівців гігієністів з комунальної гігієни санепідустанов Дніпропетровської області за останні двадцять років для формування пропозицій щодо її відновлення для забезпечення дотримання санітарного та епідемічного благополуччя населення відповідно до Закону України «Про систему громадського здоров'я» (2022 рік).

Матеріали та методи. З використанням статистичного та бібліосемантичного методів проаналізовані окремі річні звітні форми (ф. 18/о) щодо контрольної та попереджувальної діяльності фахівців гігієністів з комунальної гігієни санепідустанов Дніпропетровської області за останні двадцять років.

Результати. Контрольна функція передбачає, хто та у якому порядку та обсягах її здійснює. До реформи Держсанепідслужби України в Дніпропетровській області у 2006 році в її складі було 50 міських та районних санепідстанцій системи Міністерства охорони здоров'я України, а також до десятка відомчих санепідустанов, передбачених діючим на той час Законом України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» (1994-2022). У всіх цих санепідустановах працювало понад

АЛФАВІТНИЙ ЗМІСТ

Baieva O.V. 224
Blagaia A.V. 208, 209, 230
Bohachova O.S. 210
Burlaka Ie. A. 209
Chebernina I.O. 225
Ciobanu E. 228
Diachenko M.S. 216
Dmytryshen P.V. 219
Gerasymenko O.I. 226
Ivanko O.M. 213, 223, 224
Khrychikov D.O. 219
Kondratiuk M.V. 208
Korost Y.V. 222
Korshunova A.S. 214
Kovalenko O.M. 230
Krynychnyi Yu.V. 228
Kucher M.O. 213
Kucher R.I. 212
Kucherenko I. I. 209
Kyselov S.M. 213
Lekhan V.M. 214
Lymar L.V. 209
Makhniuk V.M. 223, 224
Maksymova Z.V. 228
Marchuk O.V. 219
Mokriakova M.I. 210
Mykhailenko D.V. 214
Mykhailyk O.P. 213
Ohorodniichuk I.V. 212
Paienok O.S. 215
Radlovska Yu.V. 226
Riabovolyk O.I. 208
Romaniuk V.V. 216
Rublevska N.I. 217
Serheta I.V. 219
Shapkina-Markovska A.A. 210
Schetko Y.Yu. 228
Shchokina K. 220
Shevaga V.M. 229
Shkvarok-Lisovenko A. K. 222
Shvets A.V. 223, 224
Spinei L. 228
Stinska T.S. 213
Stupchuk M.S. 225
Sychova I.S. 228
Tarasova Ye.V. 226
Tishchenko I. 220
Toncoglaz M. 228
Tsarenko A.V. 228
Usenko S.A. 216
Usenko S.H. 216
Vygovska O.V. 209
Zadorozhna B.V. 229
Zadorozhnyi A.M. 229
Zaiarskyi M.I. 214
Zemskov S.V. 230
Zinchenko T.I. 208
Аль-Сехлі С.М.А. 267
Андрусишина І.М. 266
Барілка В.А. 232
Білоус О.С. 249
Білоус С.В. 249
Бобко Н.А. 244, 306
Божук Б.С. 266
Брухно Р.П. 289
Виговська О.В. 257
Вольф О.О. 300
Воробйова І.І. 247, 293
Гаркавий С.І. 261
Глевацька М.О. 233
Гнатюк В.В. 235, 237
Гончаренко І.Ф. 291
Горчакова Н.О. ..... 234, 235, ... 237,304
Гунько Н.В. 239
Дема О.В. 261
Дзевульська І.В. 240, 256
Донік О.М. 241
Донцова Д.О. 242
Дружиніна А.О. 244
Дубова О.С. 239
Дюдіна І.О. 245
Дякова О.В. 285
Євтушенко В.В. 269, 291
Живецька-Денисова А.А. .. 247, ... 299
Заболотна І.В. 249
Завгородній І.В. 295
Завгородня Л.В. 250
Зайцев В.В. 251
Зайченко Г.В. 253
Зенкіна В.І. 279
Зубленко О.В. 254, 281
Каліновська В.В. 255
Камінський Р.Ф. 256
Капустін О.О. 295
Кириця Н.С. 257
Клименко О.В. 235, 304
Ковалюк Т.В. 233
Козак Д.О. 253
Козак Н.Д. 253
Козак О.А. 258
Копичко Ю.О. 259
Короткова Н.В. 239
Короленко В.В. 260
Коршун М.М. 261
Костик Х.Я. 232
Кожан Н.Є. 300, 303
Кротова Л.О. 265
Крупка Н.О. 263
Крячкова Л.В. 265
Кудієвський Я.В. .....
Кундієва А.В. 266
Курочка В.В. 267
Ластовецька Л.Д. 233
Лейких С.В. 282
Літовченко О.Л. 268
Лобачова Т.І. 289
Лозова Л.А. 2473 293
Лопушанська О.М. 271
Малиновська М.М. 256
Маліков О. В. 240
Мартіянова Ю.В. 261
Матлан В.Л. 232
Мельник Д.В. 269, 291
Мельченко Ю.В. 282
Мокієнко А.В. 270
Мокрякова М.І. 271
Мохорт Г.А. 273
Найда І.В. 274
Новак В.Л. 232
Новохацька С.М. 282
Огородник А.О. 288
Орєхова О.В. 275
Павліченко О.Ф. 275
Паліброда В.В. 277
Паліброда Н.М. 278
Паустовський Ю.О. 279
Петрусевич Т.В. 254, 281
Полька Н.С. 282
Порошинська І.В. 284
Примак С.В. 232
Процюк Л.О. 285
Прудиус В.В. 286

Creative Commons «Attribution» 4.0